

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال اول ۹۹-۱۳۹۸

مستبرزی: ۱۰ صبح نوبت: ۱۳ مدت: ۶۰ دقیقه

رشته: فقه ۹۸

شماره یا نام مصحح اول	نمبره عدد	نمبره حرف
شماره یا نام مصحح دوم	نمبره عدد	نمبره حرف

مهر مدرسه

کد امتحان:	۳۹۸۱/۱۱
تاریخ آزمون:	۱۳۹۸/۱۰/۲۵
عنوان:	اصول ۱
کتاب:	حلقه ثالثه
محدوده:	جزء اول: از ابتدای درس اول تا پایان درس ۳۶ (از ابتدای کتاب تا ابتدای دلیل شرعی غیرلفظی) (ص ۱۷۸-۱۵)
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- مرحوم خوئی^(ره) اصل در «حجیت مثبتات اماره» را چه می‌داند؟ چرا؟ ص ۷۴ (امتحانات تکمیلی مجدد ۹۳-۹۲)

الف. حجیت - علم به مؤدی مستلزم علم به لوازم است.

ب. عدم حجیت - حیثیت کشف اماره ضعیف است.

ج. عدم حجیت - اماره، علم تبعدی است.

د. حجیت - زیرا اماره، علم معتبر است.

۲- بنابر نظر شهید صدر^(ره) ماهیت در کدام گزینه جزء «معقولات ثانیه» است؟ ص ۱۳۰ (امتحانات تکمیلی شهریور ۹۰-۸۹ و شهریور ۹۲-۹۱)

۰/۵

(مسابقات علمی منطقه‌ای ۹۳-۹۲)

الف. لایشرط قسمی

ب. لایشرط مقسمی

ج. بشرط شیء

د. بشرط لا

۳- شهید صدر^(ره) «شمول» در اطلاق شمولی را از شؤون کدام مرتبه حکم می‌داند؟ ص ۱۴۷ (امتحانات تکمیلی نیمسال دوم ۹۳-۹۲) (آزمون ورودی سطح چهار ۹۴-۹۳)

۰/۵

(امتحانات تکمیلی نیمسال دوم ۹۴-۹۳) (امتحانات متمرکز مجدد ۹۴-۹۳)

الف. مجعول

ب. ملاک

ج. امتثال

د. جعل

۴- به نظر شهید صدر^(ره) ظاهر کدام عبارت افاده مفهوم دارد؟ ص ۱۷۲ تا ۱۷۷ (امتحانات متمرکز مجدد ۹۴-۹۳)

۰/۵

الف. انما یتقبل من المتقین

ب. اکرم الفقیر العادل

ج. جاء القوم الا زید

د. صم الی اللیل

۵- با توجه به عبارت: «أن المراد بالحکم الشرعی الذي جاء في التعریف: جعل الحکم الشرعی علی موضوعه الکلی؛ فالقاعدة الاصولیة ما یتستنج منها جعل من هذا القبیل، و القاعدة الفقهیة هی بنفسها جعل من هذا القبیل» پاسخ شهید صدر^(ره) از اشکال شمول قواعد فقهیه بر تعریف مشهور از علم اصول را به همراه مثال تبیین نماید. ص ۱۵ و ۱۶

۲

جواب: برخی بر تعریف مشهور از علم اصول اشکال کرده‌اند که قواعد فقهیه مانند: «ما یضمن بصحیحه یضمن بفاسده» را نیز شامل می‌شود زیرا حکم به ضمان در اجاره و بیع فاسد را اثبات می‌کند، پاسخ: مراد از حکم شرعی، جعل حکم بر عنوان کلی است هرچند این عنوان کلی دارای مصادیق متعدد (جزئی اضافی) باشد، و مصادیق مانند بیع، اجاره و غیره جعل جداگانه ندارند تا تطبیق به مصادیق (به دست آوردن حکم مصادیق)، استنباط حکم شرعی باشد.

۶- دلیل مطرح در عبارت: «احکام الشریعة تشمل فی الغالب العالم بالحکم و الجاهل علی السواء و یکفی دلیلاً علی ذلك اطلاقات ادلة تلك الاحکام» را در قالب مثال توضیح دهید. ص ۲۴

۱

جواب: یک از ادله اشتراک احکام بین عالم و جاهل، اطلاقات ادله احکام است، مثلاً وقتی خداوند می‌فرماید: «صلوا» قید برای عالمین به حکم ذکر نشده است [بر فرض عدم استحاله] در نتیجه بنابر اصل اطلاق، عدم بیان دلالت بر عدم قید دارد پس حکم شامل هم عالم و هم جاهل می‌شود.

۷- جواب قائلین به مسلک طریقت [محقق نائینی] به «شبهه تنجّز واقع مشکوک» در جعل احکام ظاهری را، تبیین نموده، چرا شهید

صدر^(۵) بر فرض قبول این مسلک، این جواب را در احکام ظاهری مجعول اصول عملیه غیرمحرزه، نمی پذیرند؟ ص ۳۵ ۲

جواب: بنا بر مسلک طریقت که جعل حجیت برای خبر ثقه به معنای جعل علمیت و کاشفیت است، در نتیجه هر چند تکلیف واقعی مشکوک است ولی چون معلوم است تعبداً از موضوع قاعده قبح عقاب بلایین خارج می شود. (۱ نمره) شهید صدر^(۵): بر فرض قبول این مطلب درباره احکام ظاهری در مورد اصول عملیه غیرمحرزه مانند احتیاط قابل قبول نیست زیرا در این موارد هیچ کشفی از واقع حتی به مقدار اصول محرزه وجود ندارد تا علمیت برای آن جعل گردد. (۱ نمره)

۸- با توجه به عبارت «لایمکن سلب منجزیه عن القطع، لأن سلب المعذرية عن القطع بالإباحة، اما ان یکون بجعل تکلیف حقیقی، أو بجعل تکلیف طریقی، و الأول مستحیل، و الثاني مستحیل أيضاً» دلیل استحاله وجه اول و دوم را بیان کنید. ص ۵۴ و ۵۵ (امتحانات تکمیلی مجدد ۹۶-۹۷) ۲

جواب: سلب معذرت به صورت تکلیف حقیقی و واقعی امکان جعل ندارد زیرا اجتماع هر حکم دیگری با حکم اباحه که در نزد مکلف مقطوع است، محال است، (۱ نمره) و اما با حکم طریقی و ظاهری امکان جعل ندارد زیرا مکلفی که به اباحه و عدم تکلیف قطع دارد اصلاً احتمال تکلیف نمی دهد تا این احتمال در حق او منجز شود. (۱ نمره)

۹- نظر صاحب کفایه^(۵) در مورد «معانی حرفیه» را بیان کرده، نقد شهید صدر^(۵) را بر آن بنویسید. ص ۹۸ و ۹۹ (امتحانات تکمیلی شهریور ۹۱-۹۰ و شهریور ۹۲-۹۱) ۲

جواب: معنای حرفی همان معنای اسمی موازی با آن است ذاتاً و اختلاف آنها عارضی است و به نحوه لحاظ برمی گردد اگر معنا به صورت مستقل لحاظ شود معنای اسمی و اگر به صورت آلی [ربط بین طرفین] لحاظ شود معنای حرفی است. (۵/۰ نمره) نقد شهید صدر: شکی نیست که برای تصور یک جمله باید معنای رابط [برای ایجاد ربط بین مفردات] فرض شود، حال این صفت ربط یا ذاتی این معنای است یا عرضی، اگر ربط عرضی این معنای است باید این صفت را از غیر [یعنی معنای اسمی] گرفته باشد که این صفت ذاتی اوست و می دانیم در هیچ یک از معنای اسمی، ربط ذاتی آنها نیست [زیرا معنایی که ربط ذاتی آن باشد مستحیل است تصورش بدون دو طرف ربط ولی معنای اسمی مجرد از ربط تصور می شوند] در نتیجه صفت ربط برای این معنای ذاتی است. (۵/۱ نمره)

۱۰- بنا بر نظر شهید صدر^(۵) مفهوم را تعریف کرده، چه تفاوتی با قاعده «احترازیه قیود» دارد؟ ص ۱۵۹ و ۱۶۰ ۲

جواب: مفهوم حکم لازم کلام است به شرطی که از ربط خاص بین موضوع و محمول استفاده شود نه نفس موضوع و محمول. مثل مفهوم شرط که اگر موضوع و محمول هم عوض شوند از ربط بین موضوع و محمول این لازم استفاده می شود یعنی هر گاه شرط منتفی شود، جزاء نیز منتفی می گردد لکن با قاعده احترازیت قیود از این حیث متفاوت است که در آن قاعده، شخص حکم منتفی می شود ولی در مفهوم طبیعی حکم.